

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o letnem pregledu rasti za leto 2016**(COM(2015) 690 final)****in osnutku skupnega poročila Komisije in Sveta o zaposlovanju k Sporočilu Komisije o letnem pregledu rasti za leto 2016****(COM(2015) 700 final)**

(2016/C 133/08)

Poročevalec: Juan MENDOZA CASTRO

Evropska komisija je 22. decembra 2015 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjih dokumentih:

Letni pregled rasti za leto 2016 in Osnutek skupnega poročila Komisije in Sveta o zaposlovanju k Sporočilu Komisije o letnem pregledu rasti za leto 2016

[COM(2015) 690 final in COM(2015) 700 final].

Pododbor za letni pregled rasti 2016, ustanovljen v skladu s členom 19 poslovnika in zadolžen za pripravo dela Odbora na tem področju, je osnutek mnenja sprejel 12. januarja 2016.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je na 514. plenarnem zasedanju 17. in 18. februarja 2016 (seja z dne 17. februarja) mnenje sprejel s 139 glasovi za, 8 glasovi proti in 11 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 **Nadaljuje se visoka brezposelnost:** sedem let po začetku krize EESO izraža zaskrbljenost zaradi visoke brezposelnosti, s katero se soočajo zlasti nekatere države članice. Visoki so tudi deleži brezposelnih mladih, mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, in dolgotrajno brezposelnih.

1.2 V **letnem pregledu rasti za leto 2016** je več analiz in ciljev na socialnem področju, vendar novi pristop ne bo učinkovit, če bo temeljil na ponavljanju političnih priporočil iz preteklih let. Poleg spodbujanja zasebnih naložb, ki jih navaja Komisija, je zaradi stagnacije gospodarstva in zaposlovanja treba povečati notranje povpraševanje, nujne pa so tudi obsežne javne naložbe.

1.3 **Evropski semester:** EESO pozdravlja odločitev o okrepljenem spremljanju ciljev strategije Evropa 2020 in delitvi semestra na evropsko in nacionalno fazo, saj bo s tem boljša razmejitev odgovornosti za izpolnitev zastavljenih ciljev. Prav tako je potrebna večja skladnost med politikami o evropskem upravljanju in cilji strategije Evropa 2020.

1.4 Evropski semester bi moral upoštevati uresničitev 17 ciljev trajnostnega razvoja, ki so del strategije Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030.

1.5 **Gospodarstvo:** Okrevanje v Evropski uniji je zmerno, čeprav je čutiti koristi od začasnih pozitivnih dejavnikov. Rekordni zunanjetrgovinski presežek euroobmočja odraža med drugim posledice devalvacije eura. Prekomerni domači prihranki glede na naložbe pa odražajo še vedno prisotno negotovost glede gospodarskega okrevanja in rasti.

1.6 Zaradi precejšnjega **upada naložb** je ECOFIN opozoril, da je nujno treba izboljšati okolje za naložbe, da bi spodbudili okrevanje gospodarstva ter povečali produktivnost in potencial rasti. Po mnenju EESO pa bi bilo treba spremeniti politiko varčevalnih ukrepov in se bolj usmeriti v ukrepe za spodbujanje rasti ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ ECOFIN, 15. januar 2016.

1.7 Zaradi velikega števila **ljudi, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost**, se postavljajo vprašanja o uresničenju enega od glavnih ciljev strategije Evropa 2020.

1.8 Glede na velik pritok beguncev in prosilcev za azil EESO predlaga ukrepe, ki temeljijo na skupnih ukrepih in solidarnosti, spoštovanju vrednot in mednarodnega prava, enaki obravnavi in pravici do življenja, ki ima prednost pred kakršnim koli drugim pristopom, ki bi temeljil predvsem na „varnosti“. Poleg tega zatrjuje, da je schengenski sporazum ključni steber strukture EU.

2. Priporočila EESO

2.1 Letni pregled rasti za leto 2016 izpostavlja pomen **naložb v zaposlovanje in socialne politike**, kakor je predlagal EESO, zaradi česar mora Komisija uporabiti ambiciozen pristop.

2.2 V letnem pregledu rasti za leto 2016 mora biti poudarjena **krepitev upravljanja** za učinkovito izvajanje ključnih evropskih politik za povezovanje trgov in modernizacijo gospodarstva, pri čemer izstopa sveženj za ekonomsko upravljanje EU. Z učinkovitimi okviri za nacionalno upravljanje pa naj bi se povečalo zaupanje, obnovile potrebne davčne rezerve (*fiscal buffers*) in preprečile prociklične davčne politike.

2.3 Bistveno je, da se povečajo **sinergije** strategij za naložbe in razvoj nacionalnih gospodarstev in gospodarstva EU.

2.4 EESO predlaga, da se v okviru političnih prednostnih nalog posebej poudarita dve področji: **naložbe in zaposlovanje**.

2.5 Instrumenti **večletnega finančnega okvira** in **instrument za povezovanje Evrope** so bistveni za obvladovanje krize in ponovno rast. EESO pozdravlja dober začetek **naložbenega načrta za Evropo**, pri čemer se predlaga privabljanje večjega števila institucionalnih vlagateljev in boljše obveščanje o možnostih financiranja.

2.6 Za odpravo **dolgotrajne brezposelnosti** (ki znaša 50 % celotne brezposelnosti) in brezposelnosti mladih so potrebni takojšnji ukrepi. Poleg tega bi morala Komisija predstaviti celovito strategijo za **enakost spolov** na trgu dela.

2.7 Naložbe za izvajanje energetskega prehoda (**pariški sporazum**) morajo postati vir novih delovnih mest in gospodarskega razvoja.

2.8 EESO poziva k bolj usklajenemu prizadevanju v boju proti **agresivnemu davčnemu načrtovanju ter davčnim utajam in goljufijam**.

2.9 EESO se zavzema za **polno sodelovanje socialnih partnerjev in drugih predstavnih organizacij civilne družbe** v socialnih politikah in nacionalnih načrtih reform, npr. v okviru nacionalnih ekonomsko-socialnih svetov in podobnih organizacij. EESO bo marca 2016 sprejel ločeno mnenje o predlogu Komisije za ustanovitev nacionalnih odborov za konkurenčnost v euroobmočju. Vsekakor bi ti morali biti v celoti skladni s svobodnimi kolektivnimi pogajanja in mehanizmi za sodelovanje in dialog med socialnimi partnerji v posamezni državi članici.

2.10 **Demokratska legitimnost**: Zaradi demokratičnega primanjkljaja je treba utrditi načela socialne pravičnosti, na katerih temelji Evropska unija, in okrepiti socialno Evropo, da bi odpravili socialno izključenost in ohranili solidarnost.

3. Uvod

3.1 V skladu z letnim pregledom rasti za leto 2016:

— je v Evropski uniji vidno zmerno okrevanje gospodarstva, čeprav je čutiti koristi od začasnih pozitivnih dejavnikov, vključno z nizkimi cenami nafte, razmeroma šibkim eurom in prilagodljivo monetarno politiko,

- bi zato politike morale biti usmerjene v okrepitev okrevanja in pospeševanje konvergence v smeri najuspešnejših držav,
- se pričakuje postopna krepitev gospodarske dejavnosti,
- še vedno obstajajo razlike med posameznimi državami EU v gospodarskih rezultatih, socialnih razmerah in izvajanju reform.

3.2 Ohranjajo se politične prednostne naloge letnega pregleda rasti za leto 2015, namenjene vzpostavitvi okvira za ravnovesje med strukturnimi spremembami, trdnostjo javnih proračunov in naložbami. Letni pregled rasti za leto 2016 med drugim natančneje obravnava vprašanja, povezana s trgov delo, delom na črno, vključenostjo na trg dela, razlikami med spoloma in zaposlovanjem mladih.

3.3 Izpostavljena je potreba po sodobni in učinkoviti javni upravi, da bi zagotovili hitre in visokokakovostne storitve za podjetja in državljane.

3.4 Poudarek je tudi na izboljšanju kakovosti, neodvisnosti in učinkovitosti pravosodnih sistemov držav članic, kar je pogoj za zagotovitev spodbudnega okolja za naložbe in gospodarsko dejavnost.

3.5 Kot glavne sklepe iz osnutka **skupnega poročila** Komisije in Sveta **o zaposlovanju** je mogoče izpostaviti velike razlike med državami članicami ter počasnost pri izboljševanju socialnih razmer in zaposlovanja. Drugi sklepi so:

- nadaljevanje reform trgov dela,
- ugodnejši davčni sistemi za ustvarjanje delovnih mest,
- naložbe v človeški kapital prek izobraževanja in usposabljanja, usmerjene predvsem v mlade,
- nadaljnje umirjanje plač,
- ukrepi za zaposlovanje mladih in za visoko število ljudi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo.

4. Nadaljuje se visoka stopnja brezposelnosti

4.1 Sedem let po začetku krize EESO ponovno izraža zaskrbljenost zaradi brezposelnosti, s katero se soočajo zlasti nekatere države članice v euroobmočju. V EU je brezposelnih 22,5 milijona ljudi (17,2 milijona v euroobmočju) in na tem področju v prihodnjih dveh letih ni mogoče pričakovati bistvenega izboljšanja. Poleg socialnih in gospodarskih posledic je to še en dejavnik, ki prispeva k nezadovoljstvu državljanov z evropskim projektom.

4.2 Letni pregled rasti za leto 2016 vsebuje več analiz in ciljev na socialnem področju. Da bi bil ta novi pristop učinkovit in da ne bo ostalo le pri retoriki, ne sme temeljiti na ponavljanju političnih priporočil iz prejšnjih let – zlasti strukturnih reform na trgu dela – temveč mora zagotoviti dejansko spodbudo za rast in zaposlovanje.

4.3 Letni pregled rasti za leto 2016 izpostavlja pomen **naložb v zaposlovanje in socialne politike**, kakor je predlagal EESO, zaradi česar mora Komisija uporabiti ambiciozen pristop.

4.4 Poleg spodbujanja zasebnih naložb, na čemer temelji dokument Komisije, so zaradi stagnacije gospodarstva in zaposlovanja nujne tudi spodbude v obliki obsežnih javnih naložb.

5. Evropski semester: okrepitev upravljanja

5.1 V letnem pregledu rasti za leto 2016 bi morala biti poudarjena krepitev upravljanja za učinkovito izvajanje ključnih evropskih politik za povezovanje trgov in modernizacijo gospodarstva.

5.2 Evropski semester mora pospešiti tudi razvoj svežnja o ekonomskem upravljanju, ki je bil revidiran oktobra 2015. Z učinkovitimi okviri za nacionalno upravljanje pa naj bi se povečalo zaupanje, obnovile potrebne davčne rezerve (*fiscal buffers*) in preprečile prociklične davčne politike⁽²⁾. Finančni instrumenti EU in nacionalni proračuni naj bi prispevali k doseganju teh ciljev.

5.3 EESO pozdravlja odločitev o okrepljenem spremljanju ciljev Evrope 2020 v okviru evropskega semestra, kot je predlagalo pet predsednikov⁽³⁾. Poleg izboljšanja uporabe in nadzora sedanje strategije je predviden postopek za razvoj dolgoročne vizije, ki bo presejala okvir za leto 2020, tudi glede na nove cilje trajnostnega razvoja za leto 2030, o katerih so se dogovorili Združeni narodi. EESO pozdravlja to pobudo, saj potrjuje njegovo stališče, da mora EU svoje obdobje načrtovanja podaljšati vsaj do leta 2030, da bi uresničili cilje trajnostnega razvoja, in sicer z uvedbo celostne strategije za trajnostno Evropo v globaliziranem svetu.

5.4 Razdelitev semestra na dve fazi, tj. evropsko (od novembra do februarja) in nacionalno (od februarja do junija), bolje opredeljuje področja pristojnosti, hkrati pa omogoča temeljito posvetovanje s socialnimi partnerji o procesu reform v Evropi.

6. Razvoj gospodarstva

6.1 EU je v letu 2015 zabeležila 1,9-odstotno rast BDP, ki naj bi po napovedih sodeč v letu 2016 znašala 2 %, v letu 2017 pa 2,1 %⁽⁴⁾, čeprav je med državami članicami veliko razlik.

6.2 EESO poudarja, da gospodarstvo okreva zaradi izvoza, ki je v euroobmočju ustvaril rekordni presežek v višini 3,5 % BDP (1,9 % BDP v EU-28). Euroobmočje na skupni ravni izkazuje presežek na tekočem računu plačilne bilance, ki je med največjimi na svetu in naj bi se v letu 2015 še povečal. Nižje cene primarnih proizvodov in upadanje vrednosti eura so sicer prispevali k izboljšanju trgovinske bilance, vendar je presežek večinoma posledica dejstva, da domači prihranki znotraj euroobmočja presegaajo naložbe⁽⁵⁾. To odraža tudi še vedno prisotno negotovost glede gospodarskega okrevanja in rasti.

6.3 Umirjanje plač, padanje cene nafte, nizke obrestne mere in razvoj menjalnih tečajev ugodno vplivajo na konkurenčnost evropskega gospodarstva. Okrevanje gospodarstva je vse tesneje povezano z domačim povpraševanjem, na katerega pa vplivajo proračunske omejitve, razširjenost začasnih zaposlitev, omejevanje plač in nezadostna razpoložljivost kreditov za družine in podjetja, zlasti mala in srednja podjetja.

7. Ugotovitve glede osnutka skupnega poročila Komisije in Sveta o zaposlovanju

7.1 V skladu z ugotovitvami iz skupnega poročila o zaposlovanju je niz reform okrepil mehanizme določanja plač, ki spodbujajo uskladitev gibanja **plač** s produktivnostjo in prispevanje k razpoložljivemu dohodku gospodinjestev, pri čemer je bila posebna pozornost namenjena **minimalnim plačam**. Kljub temu EESO opozarja, da so se v najmanj osemnajstih državah članicah v obdobju 2008–2015 plače povečevale počasneje od produktivnosti⁽⁶⁾.

⁽²⁾ Glej opombo 1.

⁽³⁾ Dokončno oblikovanje evropske ekonomske in monetarne unije, 22. junij 2015. Glej tudi Sporočilo o korakih za dokončanje ekonomske in monetarne unije (COM(2015) 600 final).

⁽⁴⁾ Napovedi iz jeseni 2015.

⁽⁵⁾ Poročilo o mehanizmu opozarjanja 2016, COM(2015) 691 final.

⁽⁶⁾ Glej: https://www.etuc.org/sites/www.etuc.org/files/document/files/08-en_ags2015_annex_3_-_wages_as_an_engine_of_growth.pdf.

7.2 V letu 2014 so se v več državah euroobmočja, ki jih je še posebej prizadela kriza, opazno znižali **stroški dela na enoto**. Poleg tega je v državah, v katerih se trg dela izboljšuje, število opravljenih delovnih ur začelo pozitivno vplivati na razvoj stroškov dela na enoto ⁽⁷⁾.

7.3 EESO se strinja, da so za zaposlovanje, gospodarsko rast in konkurenčnost EU v prihodnosti ključnega pomena modernizacija spretnosti in njihova uskladitev s potrebami trga dela ter trajne naložbe v **izobraževanje in usposabljanje**, vključno z digitalnimi spretnostmi.

7.4 50 % brezposelnih je **dolgotrajno brezposelnih**. Tega problema se je treba lotiti takoj in mu dati prednost v okviru politik zaposlovanja. Prednost je treba nameniti tudi visoki **brezposelnosti mladih in mladim, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo**.

7.5 Ni zanemarljiv podatek, ki izhaja iz nedavnih analiz o **neusklajenosti med ponudbo spretnosti in povpraševanjem po njih**, da manj kot polovica težav pri zaposlovanju izvira iz pomanjkanja spretnosti, skoraj tretjina pa iz neprivlačnih plač.

7.6 Zaradi velikega števila ljudi, ki jim **grozi revščina ali socialna izključenost** v letu 2014 (tj. 24,4 % ali 122 milijonov ljudi v celotni EU), in trenda v zadnjih letih se zastavljajo številni dvomi glede uresničitve enega ključnih ciljev strategije Evropa 2020.

7.7 Vse več **žensk** je primerno kvalificiranih in imajo celo višjo izobrazbo kot moški, a so še vedno nezadostno zastopane na trgu dela. 40-odstotna razlika v pokojninah je posledica nižjih plač in krajših poklicnih poti žensk. EESO obžaluje, da letni pregled rasti za leto 2016 ne vsebuje predlogov v zvezi s tem vprašanjem. Poleg tega želi izpostaviti, da Komisija še ni predstavila celovite strategije na področju **enakosti spolov** s posebnimi ukrepi, pri katerih bi se upoštevale sedanje politične zaveze in zahteve organizirane civilne družbe ⁽⁸⁾.

8. Politične prednostne naloge za leto 2016

8.1 Pričakovanja glede izhoda iz krize se še niso uresničila.

8.2 Zaradi velikih razlik na socialnem in gospodarskem področju znotraj EU je treba povečati usklajenost med državami članicami pri uresničevanju ciljev na tem področju. Nujno je treba izboljšati sinergije strategij za naložbe in razvoj nacionalnih gospodarstev in gospodarstva EU.

8.3 V okviru političnih prednostnih nalog za leto 2016 EESO poudarja dve: naložbe in zaposlovanje.

8.4 Nujnost ponovnega zagona naložb

8.4.1 Zaradi precejšnjega upada naložb je treba nujno izboljšati okolje za naložbe, ki bo spodbujalo okrevanje gospodarstva ter povečalo produktivnost in potencial za rast ⁽⁹⁾. Po mnenju EESO bi bilo treba tudi spremeniti politiko varčevalnih ukrepov in se bolj usmeriti v ukrepe za spodbujanje rasti.

8.4.2 Temeljnega pomena za obvladovanje krize in vrnitev na pot rasti so instrumenti **večletnega finančnega okvira** (med drugim strukturni in investicijski skladi) in zlasti **instrument za povezovanje Evrope**, ki je namenjen utrditvi vseevropskih infrastrukturnih omrežij na področju prometa, telekomunikacij in energije.

⁽⁷⁾ Glej opombo 5.

⁽⁸⁾ Glej Montserrat Mir, Why is the Commission ignoring women? <http://www.euractiv.com/sections/social-europe-jobs/why-commission-annoying-half-population-320379>.

⁽⁹⁾ Glej opombo 1.

8.4.3 **Naložbeni načrt za Evropo**, ki je korak v pravo smer, vendar ga morajo spremljati tudi drugi ukrepi, se je dobro začel, saj naj bi skupne podprte naložbe po mnenju Evropske investicijske banke v letu 2015 dosegle 50 milijard EUR in bo od investicijskih projektov Evropskega sklada za strateške naložbe imelo korist 71 000 malih in srednjih podjetij ter podjetij s srednjo tržno kapitalizacijo. Za zagotovitev naložb v višini 315 milijard EUR do leta 2017 je treba:

- privabiti večje število institucionalnih vlagateljev (v EU in zunaj nje). Do zdaj se je le devet držav članic zavezalo, da bodo zagotovile prispevke, pri čemer med temi državami ni nekaterih, ki bi morale najbolj nujno modernizirati svojo gospodarsko strukturo,
- bolje obveščati o možnostih financiranja iz Evropskega sklada za strateške naložbe, saj jih nekateri javni organi in zasebni vlagatelji ne poznajo dovolj dobro.

8.4.4 Več kot polovica projektov Evropskega sklada za strateške naložbe je povezanih z energetske učinkovitostjo, obnovljivimi viri energije in inovativnostjo. Izvajanje **pariškega sporazuma** za prehod s fosilnih virov in energetske intenzivnega gospodarstva na nizkoogljično gospodarstvo z nizkim ogljičnim odtisom je velik izziv za EU, ki mora občutno zmanjšati svoje emisije. Naložbe za izvajanje energetskega prehoda so vir novih delovnih mest in gospodarskega razvoja. Poleg tega so vir za znižanje cen energije, kar bi ugodno vplivalo na družbo in gospodarstvo.

8.4.5 EESO se strinja, da se je **financiranje realnega gospodarstva** znatno izboljšalo, vendar še vedno obstajajo razlike med državami članicami. S temi težavami se soočajo zlasti mala in srednja podjetja, ki so močno odvisna od bančnih posojil. Unija kapitalskih trgov, ki je ena od glavnih pobud EU, mora biti namenjena predvsem olajšanju dostopa malih in srednjih podjetij do financiranja ⁽¹⁰⁾.

8.4.6 **Naložbe v človeški kapital**. EESO obžaluje znižanje javne porabe za izobraževanje ⁽¹¹⁾, saj Evropa potrebuje dobro izobraženo in usposobljeno delovno silo, da bi uresničila svoj gospodarski potencial. Reformni ukrepi bi morali biti usmerjeni predvsem v zvišanje izobrazbe in povečanje spretnosti in znanj ter zmanjšanje vse večje vrzeli med nizko in visoko kvalificiranimi osebami.

8.5 Spodbujanje zaposlovanja, vključujočih socialnih politik in trajnostne gospodarske rasti

8.5.1 **Inovativni sektorji** imajo velik potencial za ustvarjanje delovnih mest. K njim so usmerjene evropske politike za povezovanje trgov in modernizacijo gospodarstva (digitalna agenda, notranji trg z energijo, okvir za avdiovizualni sektor, telekomunikacijski trg).

8.5.2 **Stabilna delovna mesta** so bistvenega pomena za okrevanje gospodarstva, vendar je opazna velika segmentacija trga dela ⁽¹²⁾. Potrebe po prilagajanju na trgu dela, ki se močno spreminja, je treba uskladiti z varnimi delovnimi mesti, poistovetenjem zaposlenih s podjetjem in razvojem njihovih spretnosti.

8.5.3 EESO je že poudaril, da pojem **prožna varnost**, ki ga Komisija ponovno obravnava v letnem pregledu rasti za leto 2016, ne pomeni enostranskega in nezakonitega zmanjšanja pravic delavcev, temveč oblikovanje delovne zakonodaje, sistemov za zaščito delovnih mest in v soglasju s socialnimi partnerji praks za kolektivna pogajanja, da bi za obravnavanje segmentiranih trgov dela zagotovili optimalno ravnovesje med prožno varnostjo in varnostjo v vseh delovnih odnosih in omogočili ustrezno varnost za delavce z vsemi oblikami pogodb ⁽¹³⁾.

⁽¹⁰⁾ Glej: <http://www.savings-banks.com/press/positions/Pages/Common-position-on-Capital-Markets-Union-.aspx>.

⁽¹¹⁾ COM(2015) 700 final.

⁽¹²⁾ Glej opombo 11.

⁽¹³⁾ UL C 211, 19.8.2008, str. 48.

8.5.4 EESO kot pozitivno ocenjuje:

- sklep Euroskupine, da bo ocenila **davčno obremenitev dela** s ciljem zmanjšanja ovir za naložbe in ustvarjanje delovnih mest⁽¹⁴⁾, pri čemer poudarja, da je zelenitev davčnih sistemov, zlasti z nagrajevanjem dejavnosti z nizkim ogljičnim odtisom v primerjavi z energetsko intenzivnimi dejavnostmi, ki so negospodarne z viri, ključnega pomena pri prizadevanju za bolj trajnostno evropsko gospodarstvo,
- ukrepe za **izboljšanje trgov za izdelke in storitve ter podjetniškega okolja**, predvsem pa predloge v zvezi s trgovino na drobno,
- predloge v zvezi z **javnimi naročili** (ki znašajo 19 % BDP EU) z vidika povečanja transparentnosti, izboljšanja učinkovitosti uprave, večje uporabe elektronskih javnih naročil in boja proti korupciji.

8.5.5 EESO je podprl prehod k zelenemu gospodarstvu⁽¹⁵⁾ in pozdravlja načelo krožnega gospodarstva; trenutno ocenjuje prednosti in pomanjkljivosti svežnja, ki ga je Komisija predstavila decembra 2015.

8.5.6 EESO poudarja pomembno vlogo, ki bi jo morala imeti evropski semester in letni pregled rasti za zagotavljanje spremljanja politik trajnostnega razvoja. V zadnjih letih je Komisija začela vključevati v letni pregled rasti za posamezne države tudi okoljska vprašanja in priporočila. EESO obžaluje, da je Komisija očitno spremenila ta pristop (zelenitev evropskega semestra) v sedanjem pregledu rasti, in jo poziva, naj v okviru evropskega semestra znova upošteva prehod na nizkoogljično in krožno gospodarstvo kot ključni dejavnik za dolgoročno gospodarsko blaginjo, konkurenčnost in odpornost.

9. Drugi ukrepi

9.1 Odgovorne fiskalne politike

9.1.1 V preteklih letih so EU in države članice v okviru **Pakta za stabilnost in rast** sprejele številne ukrepe (kot so bančna unija in strukturne reforme). Tako je bil dosežen napredek pri odpravljanju makroekonomskih ravnovesij. Zaradi zelo nizke inflacije (0 % v letu 2015 in predvidoma 1,7 % v letu 2017) je prišlo do pomembnega zmanjšanja javnofinančnega primanjkljaja (trenutno 2,5 % BDP, v 2017 predvidoma 1,6 % BDP⁽¹⁶⁾). Ukrepi za zmanjšanje visokega javnofinančnega dolga (86,8 % BDP) in zasebnega dolga (gospodinjstva 57,9 %, nefinančne družbe 79,5 %) so povezani z omejevanjem naložb in potrošnje.

9.1.2 **Izboljšanje učinkovitosti in pravičnosti davčnih sistemov:** EESO podpira odpravo neupravičene **ugodne obravnave dolga pri obdavčitvi** (*debt bias*), kakor je bilo priporočeno v poročilih Mednarodnega denarnega sklada. To bo olajšalo poti financiranja, ki so alternativa finančnim kreditom, zlasti na kapitalskih trgih.

9.1.3 EESO podpira pobude Komisije o lokalizaciji gospodarske dejavnosti in sveženj ukrepov o davčni preglednosti. Za odpravo davčnih oaz in boj proti **agresivnemu davčnemu načrtovanju ter davčnim goljufijam in utaji**, ki v EU povzročajo izgube v višini enega bilijona evrov⁽¹⁷⁾, je potrebno širše usklajeno ukrepanje evropskih in nacionalnih organov.

⁽¹⁴⁾ Izjava Euroskupine o programu strukturnih reform – tematske razprave o rasti in delovnih mestih: primerjalna analiza davčne obremenitve dela, 638/15, 12. september 2015.

⁽¹⁵⁾ UL C 230, 14.7.2015, str. 99.

⁽¹⁶⁾ Glej opombo 4.

⁽¹⁷⁾ http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/tax_fraud_evasion/missing-part_sl.htm.

9.2 Demografske spremembe in njihove posledice za pokojninske in zdravstvene sisteme

9.2.1 Države članice EU so sprejele ukrepe o **javnih pokojninskih sistemih**, katerih cilj je ublažiti socialne posledice krize in izboljšati dolgoročno vzdržnost teh sistemov. Ukrepi za dolgoročno vzdržnost javnih pokojninskih sistemov, kot sta zvišanje starostne meje za upokožitev in stroga povezava med plačevanjem prispevkov in upravičenostjo do prejemkov, so bili predvsem varčevalni. Zasebni pokojninski sistemi imajo pomembno socialno vlogo, kot je izjavil EESO ⁽¹⁸⁾, vendar se ne smejo obravnavati zgolj kot finančni instrumenti.

9.2.2 EESO se strinja, da je treba zagotoviti temelje za vzdržno financiranje **sistemov zdravstvenega varstva**. Ti sistemi morajo za čim večji blagor državljanov Unije temeljiti na načelih in vrednotah socialne razsežnosti Evrope, kot so univerzalnost, dostopnost, enakopravnost in solidarnost ⁽¹⁹⁾.

9.3 Begunci in prosilci za azil

9.3.1 Za doseganje potrebnega družbenega soglasja v Evropi je treba nujno dosledno spoštovati enako obravnavo in socialne pravice tako državljanov EU kot beguncev v Evropi, ob tem pa posebno pozornost nameniti najbolj ranljivim med njimi. Zgodnja vlaganja v vključevanje beguncev v družbo in trg dela so pomembna, da lahko begunci ponovno zaživijo, hkrati pa lahko z njimi v največji možni meri zmanjšamo nevarnost konfliktov z lokalnim prebivalstvom in preprečimo višje naknadne stroške.

9.3.2 EESO upa, da bo EU s pomočjo mehanizma za premestitev v primeru krize lahko na podlagi soglasja dosegla trden in dovolj prožen sistem za soočanje z različnimi izzivi migracij.

9.3.3 Evropska komisija in druge institucije EU morajo dejavno podpreti vlade držav članic, da bi lahko zagotovile ustrezne pogoje in možnosti za vključevanje premeščenih prosilcev za azil. Poleg tega mora biti pri tem jasno, da izdatki držav članic za sprejem in vključevanje prosilcev za azil in beguncev niso trajni oziroma strukturni izdatki in da se jih torej ne sme upoštevati pri izračunu strukturnega proračunskega primanjkljaja.

9.3.4 Po mnenju EESO je schengenski sporazum ključni steber zasnove EU ⁽²⁰⁾.

9.4 Vključitev civilne družbe

9.4.1 EESO meni, da je za večji uspeh socialne in gospodarske politike vanje nujno treba **vključiti civilno družbo**.

9.4.2 V okviru **nacionalnih reformnih programov** (NRP) je treba predvideti forume za razpravo, zlasti v okviru ekonomsko-socialnih svetov. Vendar takšnega sodelovanja v nekaterih državah članicah ni.

9.4.3 Če bodo na predlog Komisije ustanovljeni nacionalni odbori za konkurenčnost, bi morali biti v celoti skladni s svobodnimi kolektivnimi pogajanjem in mehanizmi za sodelovanje in dialog med socialnimi partnerji v posamezni državi članici. Mnenje v zvezi s tem bo EESO sprejel marca 2016.

9.5 Demokratična legitimnost

9.5.1 Zaradi demokratičnega primanjkljaja se je zmanjšalo zaupanje v evropski ideal. EESO poudarja, da je treba povrniti zaupanje državljanov in obnoviti vizijo socialne Evrope, ki bo okrepila in podprla družbeno legitimnost evropskega projekta.

9.5.2 Evropska unija v teoriji in tudi praksi nima zadostne družbene legitimnosti. Še vedno je aktualna polemika o „demokratičnem primanjkljaju“ Unije, obenem pa je prišlo do semantičnega premika od „demokratičnega primanjkljaja“ k „pravnemu primanjkljaju“ in „primanjkljaju legitimnosti“ v širšem smislu. Utrditi je treba načela družbene pravičnosti, na katerih temelji Evropska unija, in okrepiti socialno Evropo, da bi odpravili socialno izključenost in ohranili solidarnost.

V Bruslju, 17. februarja 2016

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

⁽¹⁸⁾ UL C 451, 16.12.2014, str. 106.

⁽¹⁹⁾ UL C 242, 23.7.2015, str. 48.

⁽²⁰⁾ Glej EESO: Frontex (UL C 44, 11.2.2011, str. 162); Migracije (UL C 248, 25.8.2011, str. 135); Odprta in varna Evropa (UL C 451, 16.12.2014, str. 96); Resolucija, 10.12.2015 (UL C 71, 24.2.2016, str. 1).

PRILOGA

Naslednja točka mnenja pododbora, ki je bila med razpravo zavrnjena, je prejela vsaj četrtino glasov (člen 54(4) poslovnika):

Točka 9.4.3

Če naj bi na priporočilo Komisije ustanovili nacionalne odbore za konkurenčnost, v zvezi s katerimi obstajajo pozitivne izkušnje v EU, bi ti morali biti v celoti skladni s svobodnimi kolektivnimi pogajanja in mehanizmi za sodelovanje in dialog med socialnimi partnerji v posamezni državi članici. Ustrezno mnenje EESO bo sprejeto marca 2016.

Rezultat glasovanja

Za: 103

Proti: 54

Vzdržani: 10
